

DIGITALIZACIJA PLAKATA IZ ZAVIČAJNE ZBIRKE *BJELOVARIANA*

Lucija Miškić Barunić, Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar
Ines Bobinac, Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar

Digitalizacija kulturne baštine predstavlja ključan segment u očuvanju te promociji povijesne i zavičajne građe. Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar od 2010. godine sustavno provodi digitalizaciju Zavičajne zbirke *Bjelovarijane*, s ciljem zaštite izvornika, poboljšanja dostupnosti i unapređenja korisničkih usluga. U prethodnim godinama digitalizirane su brojne knjige, novine, razglednice, čime se postupno gradi sveobuhvatni digitalni arhiv kulturne baštine Bjelovara.

U 2024. godini realiziran je projekt digitalizacije plakata koji dokumentiraju rad bjelovarske knjižnice i kulturna događanja u Bjelovaru tijekom 50-ih i 60-ih godina 20. stoljeća te plakata Rukometnog kluba *Partizan*, europskog prvaka 1971./72. Ovim projektom osigurana je dugoročna zaštita izvornika, povećana dostupnost građe i unapređenje knjižnične usluge, a digitalizirana građa dostupna je putem mrežne stranice Knjižnice i portala e-Kultura.

| Digitalna zbirka Narodne knjižnice
„Petar Preradović“ na portalu
e-Kultura

Ostvareni su glavni ciljevi digitalizacije plakata, a to su: zaštita izvornika od propadanja i fizičkog oštećenja; poboljšanje dostupnosti građe putem interneta; digitalno arhiviranje i dugoročna pohrana; unapređenje knjižničnih usluga i povećanje korisničkog interesa te povećanje produkcije znanstvenih i stručnih radova vezanih uz povijest Bjelovara, knjižničarstva i sporta.

Digitalizacija plakata provedena je u skladu sa Smjernicama za digitalizaciju kulturne baštine 2020., a tehnički dio proveo je Point d.o.o. Proces digitalizacije uključivao je visoko kvalitetno skeniranje s rezolucijom od 300 dpi u nekomprimiranom TIFF formatu za potrebu arhive. Plakati su pohranjeni i u JPEG formatu te PDF formatu za potrebe svakodnevne interne manipulacije. Svi skenirani plakati podvrgnuti su optičkom prepoznavanju teksta (OCR) kako bi se omogućilo *full-text* pretraživanje, što dodatno poboljšava njihovu istraživačku vrijednost. Također, izrađene su sigurnosne kopije na vanjskim diskovima.

| Digitalizirana građa Zavičajne
zbirke *Bjelovarijane*

U sklopu projekta digitalizirano je ukupno 128 plakata, koji su dostupni korisnicima putem e-kataloga Narodne knjižnice „Petar Preradović“ Bjelovar, baze digitalizirane građe Zavičajne zbirke te putem nacionalnog portala e-Kultura. Ukupno je 56 plakata čija je tema lokalna povijest, odnosno kulturna događanja u organizaciji bjelovarske knjižnice 50-ih i 60-ih godina 20. stoljeća. Tema sporta, Rukometni klub *Partizan* nalazi se na 72 plakata.

Sustavnu podršku tijekom projekta u postavljanju digitaliziranih plakata na portal e-Kultura pružila je Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu. Bili su dostupni za pitanja putem e-pošte, a s njima je održan i online sastanak na kojem su sudjelovali svi uključeni u projekt. Također, provedena je edukacija te su dostavljeni materijali za rad u sustavu SAPIP. Važno je naglasiti kako su tada dane bitne smjernice o tome koji bi metapodatci trebali biti navedeni ovisno o građi. Metapodatci uključeni u digitalnu zbirku plakata Narodne knjižnice „Petar Preradović“ Bjelovar su: institucija, uvjeti korištenja, napomena o pravima, predmet/tema (sport i lokalna povijest), vrsta zaspisa, vrsta sadržaja, vrsta građe, mjesto, vrijeme, jezik, identifikator (broj i signatura plakata), nakladnik, projekt/vezani sadržaj (broj ugovora s Ministarstvom kulture i medija), količina (materijalni opis) i anotacija.

Sustavna komunikacija bila je i s tvrtkom Point d.o.o. koji su upravo tijekom ovog projekta, uz digitalizaciju građe, omogućili automatizirani prijenos plakata i pripadajućih podataka s postojećeg sustava na portal e-Kultura. Pri tome su sudjelovali na sastancima s Ministarstvom kulture i medija te s tvrtkom Ericsson. Knjižnično osoblje pripremljalo je građu i odgovarajuće metapodatke, a automatizirani prijenos znatno je olakšao i ubrzao cjelokupni proces.

Digitalizacija plakata Zavičajne zbirke *Bjelovarijane* značajno doprinosi očuvanju te dostupnosti kulturne i sportske povijesti Bjelovara. Ovaj projekt predstavlja važan korak u digitalnoj transformaciji knjižničnih usluga, pridonosi razvoju informacijskog društva te osigurava dugoročnu pohranu vrijedne građe za buduće generacije.

| Plakat iz 1953. g.- Proslava 60.
godišnjice života i 40. godišnjice
književnog rada Miroslava Krleže